

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНОЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ В УКРАЇНІ: ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИЙ КОНТЕКСТ

Калиновський Ю. Ю.

*Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого,
м. Харків*

Суспільна правосвідомість трансформується під впливом багатьох чинників одним з найсуттєвіших в наш час є розвиток систем комунікації. Особливої актуальності комунікативні процеси набувають в умовах розвитку інформаційного суспільства та змін у правовідносинах на пострадянському просторі (в Україні зокрема), а також у зв'язку зі значними зрушеннями у системі міжнародних відносин після того як світ з біполярного перетворився на монополярний. Авторська позиція полягає в тому, що саме характер, форми та принципи комунікативно-дискурсивних практик багато в чому визначають правосвідомість, правовідносини та правопорядок того або іншого суспільства. Саме за допомогою знаків та символів мови формуються константи суспільної та індивідуальної правосвідомості. Фактично будь-які соціальні відносини, в тому числі й правові, опосередковані, “занурені” у комунікаційну систему, що має національний та глобальний рівні. Саме через цю систему ретранслюються символи правосвідомості від одних суб’єктів до інших, що забезпечує, до певної міри, схоже сприйняття права серед учасників інтерсуб’єктивної взаємодії. З точки зору відомого дослідника М. Кастельса, комунікаційна система – це система, в якій сама реальність (тобто матеріальне/символічне існування людей) повністю охоплена, повністю занурена у віртуальні образи, у вигаданий світ, світ, у якому зовнішні відображення перебувають не просто на екрані. У свою чергу, комунікація породжує мовленнєве кодування. У результаті генези механізмів еволюції, мовне кодування виявилось еволюційно-успішним надбанням. Цей еволюційний механізм забезпечив можливість розвитку “власних значень” нового типу, так званих мовних кодів: слів, понять, універсалій, що виступають засобами трансляції комунікацій, тобто тим, на що орієнтуються комунікації в процесі утворення їхніх невідповідних послідовностей. Таким чином, поява нових засобів комунікації відкрила безкраї обрії щодо створення і розповсюдження символів та знаків у правовій (та неправовій) сферах. Вочевидь, символічна складова була і є внутрішнім наповненням комунікаційних каналів правосвідомості. На нашу думку, символічна реальність і комунікаційна система являють собою на нинішньому етапі розвитку людства єдину систему, що опосередковує, спрямовує і репрезентує будь-які види діяльності у соціальному просторі.